

KONINKLIJK

LGOG

samen de geschiedenis van LIMBURG ONTDEKKEN

Kring De Westelijke Mijnstreek
Mw. HAHH van Bergen
secretaris
T. +31-6-13624614
E. helmi.vanbergen@home.nl

UITNODIGING

Activiteit: Lezing Martin van der Weerden over Vreëm Volk: Gastarbeid in de mijnbouw

Wanneer: Donderdag 15 juli 2021 om 19:00 uur

Locatie: Online via het YouTube kanaal van LGOG

VREËM VOLK; GASTARBEID IN DE MIJNBOUW

Carboon zong ooit:

Et wirk dat woar zjwoar, mar d'r loeën woar good
En dat makde veuël good van d'r sjtöb deë me vroot.
De koele die trokke mit sjoeën weuëd en geld
Hej doezende wirkluuj oet de ganse wiej welt.

Vreemdelingen zijn er in Zuid Limburg altijd geweest. Oorlogen brengen Romeinen, Spanjaarden en Fransen. Regelmatig zoeken godsdienstige vluchtelingen hier een veilig heenkomen. Maar de meesten komen om hier een beter bestaan op te bouwen.

Met de komst van de steenkolenmijnbouw komt alles in een stroomversnelling. De particuliere mijndirecties halen hun gekwalificeerde personeel vaak uit de oudere mijnbouwgebieden in Wallonië, Frankrijk en Duitsland. De Staatsmijnen zoeken geschikt personeel in andere delen van Nederland, zoals Friesland en Holland. Dit zorgt voor de eerste golf protestanten in dit van oorsprong katholieke bolwerk. Katholieke geestelijken, hoofdaalmoezenier Poels voorop, streven er naar om vooral katholieke mijnwerkers te werven. Liever een katholieke Pool, dan een protestantse of socialistische Hollander. Tijdens de grote geldontwaarding van 1923 in Duitsland blijken veel Poolse koempels uit het roergebied liever naar Limburg te komen, dan terug te gaan naar het verarmde Polen. Namen als Dominikowski en Patelski klinken ons sindsdien vertrouwd in de oren. Naast de Polen komen duizenden Slovenen, Italianen, Oostenrijkers en Hongaren naar onze mijnstreek. In Heerlen is in 1930 maar liefst 55% van de inwoners niet in Limburg geboren.

In de crisisjaren daarna worden de buitenlanders het eerst ontslagen. Veel Italianen gaan werken als schoorsteenveger of terrazzowerker, of starten een ijsalon.

Als na de Tweede Wereldoorlog de vraag naar steenkool groeit als nooit tevoren worden nieuwe

landen van herkomst aangeboord voor voldoende arbeidskrachten. We zien de komst van grotere groepen Spanjaarden, Marokkanen en Turken. Uiteindelijk zullen tientallen nationaliteiten de voedingsbodem vormen voor de voormalige Oostelijke en Westelijke Mijnstreek. Niemand kijkt meer vreemd op van een Indonesiër, een Oekraïener of een Engelsman die ons plat verstaat.

Martin van der Weerden is in het dagelijks leven docent geschiedenis aan het Bernardinuscollege. Daarnaast is hij al tientallen jaren actief bezig met de geschiedenis van Oostelijk Zuid Limburg, met name via het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG) en vanaf 2010 met de rubriek “Van Nul tot Nu” in de regionale weekbladen.

Rob Pernot, *voorzitter*

Helmi van Bergen, *secretaris*

sponsor van Kring De Westelijke Mijnstreek van het LGOG